

nummer 46, jaargang 2017-2018

OUTLINE

Themanummer Geloofsopvoeding

“Het lastigste
aan opvoeden
vind ik
de zoektocht.”

Willemijn de Weerd:
“Bevestig en erken
hun gevoel.”

“Hé, lekkere dikzak”

Ouders in je jeugdwerk

Nieuwe
jeugdwerkadviseur!

Gratis
training
Geloofs-
opvoeding!

(zie pag. 17)

Inhoudsopgave

Interview Willemijn de Weerd	Pagina 4
To Read: Handboek Jeugdleiders	Pagina 9
Interview Parenting Course	Pagina 10
GiO avonden	Pagina 13
Movie Monitor: Brimstone	Pagina 14
CGJO Journaal	Pagina 17
Interview Fianne de With	Pagina 18

Colofon

'Outline' is het kwartaalmagazine van de Christelijke Gereformeerde Jeugdwerk Organisatie. De CGJO ondersteunt het jeugdwerk in de Christelijke Gereformeerde Kerken op professionele wijze. Meer over onze visie en ons werk vind je op: www.cgjo.nl. ISSN 2405-6995

Redactie: Elise van Gulp, Kasper van Helden, Jenne Minnema en Marjan Rozema

Aan deze editie werkten mee: Ganpat Berrevoets, Mirjam Zielman, Simone van der Lans, Arco van Engelenburg, Marieke van Engeland en Arie van der Veer.

Foto's: Marijke Vlietstra - Trust Fotografie (voorpaginafoto), Willemijn de Weerd (pag. 4&5)

Overige foto's: CGJO

Ontwerp: Tjalle Minnema - Grafische Vormgeving. Groningen

Druk: B&K Repro-service B.V. Apeldoorn

Adres:

CGJO

Lage Brink 64K

7317 BG Apeldoorn

T: 055-3556257

E: jeugdbureau@cgjo.nl

www.cgjo.nl

facebook.com/CGJOnl

instagram.com/cgjo_jeugdwerk

Help de CGJO

De CGJO is deels afhankelijk van giften. Investeer daarom in de geloofsontwikkeling van onze jeugd. Maak een gift over naar rekeningnummer NL82 INGB 0005 5200 75, St. Steunfonds CGJO, Apeldoorn.

Tabula Rasa

Het was in de tweede klas van de middelbare school. Geen idee waarom ik dat nog weet. We hadden Godsdienst van een docent die met een leuk huppeltje liep. Elke stap kwam ie iets omhoog. Ook geen idee waarom ik dat nog weet trouwens. Hij had het over een Latijns woord. “Er zijn mensen die vinden dat elk mens bij zijn geboorte een tabula rasa is, een onbeschreven blad”. En alweer geen idee waarom, maar het woord ‘tabula rasa’ is me altijd bijgebleven. En bij het maken van deze Outline moest ik er weer aan denken. Want of onze kinderen nu onbeschreven zijn of niet, feit is dat we heel wat kunnen ‘bij schrijven’ tijdens hun opvoeding.

Als ouder ben je niet de enige die schrijft op het blad van je kind. Fianne de With betoogt op pagina 18 dat het goed is dat je als gezin ‘tijd hebt in de context van de kerk.’ Zodat daar geschreven kan worden. Opa’s en oma’s voegen tekst toe. Arie van der Veer vertelt daarover op de achterkant. Ervaringen voegen een hoofdstuk toe, God schrijft op het blad, vrienden voegen er tekst aan toe en die ene gebeurtenis is wellicht genoteerd met een onuitwisbare stift.

“Opvoeden is mooi” zegt kinderboekenschrijfster Willemijn de Weerd op pagina 4. “Maar ook roeien met de riemen die je hebt. Het blijft een zoektocht. Doe ik het goed?” Daarom is het mooi om ook in het onderwerp geloofsopvoeding elkaar te helpen. Mirjam en Hannah vertellen op pagina 10 hoe de parenting course hen hierbij hielp. En op pagina 13 een vergelijkbaar ervaringsverhaal uit de CGK Hoogeveen.

Wat schrijven wij bij in het boek van onze kinderen? ‘Waarom doen we dat wat we doen? Uit gewoonte of ter ere van Jezus? Of soms beide?’ schrijft Arco van Engelenburg op pagina 12. Wat dat met appelmoes en koekjes te maken heeft ontdekt u daar overigens ook.

Ik moet weer aan mijn godsdienstleraar denken. Hij was single, geen eigen kinderen. Maar geschreven heeft hij. De les van de tabula rasa is niet het enige wat is blijven hangen. Hij heeft me mede gevormd. Ook als niet-ouder schrijf je mee aan de jeugd die je is toevertrouwd. Gewoon zoals je bent, op de manier die bij je past. Met of zonder huppeltje.

Veel leesplezier!

Jenne Minnema

Jenne (1981) is jeugdwerkadviser bij de CGJO

“ ‘s Ochtends zitten ze met hun hoofd bij de bus... ”

Om maar gelijk met de deur in huis te vallen: waarom ben je schrijfster geworden?

“Ik moest eens een verhaal schrijven tijdens mijn pabo-opleiding. Tot mijn verrassing vond men het verhaal zo goed dat het als boek is uitgegeven. Ik heb lang gedacht dat ik geen talent voor schrijven had en dat ik met het eerste en tweede boek gewoon geluk had. Schrijven vind ik namelijk vooral leuk om te doen.”

Als schrijver ontwikkel je materiaal zoals bijvoorbeeld de ‘Aan tafel Bijbel’ waarmee ouders thuis aan de slag kunnen. Wat motiveert je om dit te doen?

“Schrijven is iets bijzonders. Je kunt er mensen mee bereiken. Daarnaast vind ik het mooi om met mensen mee te denken. Als het gaat om de kinderbijbels voel ik me echt gedreven om de Bijbel bij de kinderen te brengen. Ik hou ervan om goed te kijken wat de kinderen bezighoudt, en zo de wereld van de Bijbel en het kind bij elkaar te brengen. Ik hoop dat kinderen ontdekken wie God is.”

“...Ik vraag me dan af wat een doener met dit Bijbelverhaal zou doen...”

Maar er zijn toch heel veel kinderbijbels?

“Dat klopt. Er zijn kinderbijbels voor verschillende leeftijden. Een peuter denkt weer heel anders dan een kind uit de bovenbouw. Vanuit mijn werk als groepsleerkracht zag ik dat kinderen ook op verschillende manier leren. Er is in het huidige onderwijs veel aandacht voor meervoudige intelligentie. De inzichten hieruit neem ik mee naar de kinderbijbel. Ik

vraag me dan af wat een doener met dit Bijbelverhaal zou doen. Wij hebben thuis veel met muziek en uitten ons geloof daarin. Maar stel nu dat een van onze kinderen dat niet heeft. Zij zou dan het idee kunnen krijgen dat ze niets met het geloof kan. Dan moet je zoeken naar een andere vorm die dat kind aanspreekt. Ik ben zelf een denker. Het project doeners in de kerk waar de CGJO aan meewerkt heeft ook mijn ogen voor de doeners in de kerk geopend. God wil er op veel verschillende manieren zijn!”

Je geeft ook kindervoorstellingen. Waarom doe je dat?

“Het is heerlijk om kindervoorstellingen te geven. Ik geniet als ik voor een groep kinderen sta, ze een verhaal mag vertellen, muziek met ze mag maken. Het begon met voorstellingen voor de kinderboekenmaand. Inmiddels geef ik ook voorstellingen rond kerst en Pasen. Dat vind ik erg bijzonder. Ik ontmoet daardoor ook veel verschillende kinderen en mensen. De ene keer ben je bij vluchtelingen waarvan de meeste een moslimachtergrond hebben, een volgende keer in een kerk. En dan weer op een plek waar je publiek de verhalen uit de Bijbel niet kent. Tijdens mijn voorstellingen heb ik gemerkt dat je de aandacht van de kinderen goed kunt vasthouden met behulp van objecten. Ik vertel bijvoorbeeld de rode draad door de Bijbel, door middel van grote vazen, waarvan het water van kleur verandert. In het gezinsdagboek waar ik nu aan werk zet ik ook objecten in. Een van de opdrachten is bijvoorbeeld om een mosterdzaadje goed te bekijken en in de grond te stoppen. Als de kinderen zien hoe een grote struik uit zo'n klein zaadje komt dan vergeten ze dit nooit meer en zullen ze zich hun leven lang herinneren dat God met klein geloof grote dingen kan doen. Die doe-opdrachtjes zijn er dus niet zo zeer om het leuk te maken, maar echt om de boodschap duidelijk te maken.

Je hebt zelf kinderen. Op welke manier geven Wilfred en jij geloofsopvoeding handen en voeten?

“Het is mooi, maar ook roeien met de riemen die je hebt. We hebben kinderen in alle leeftijden en ik merk dat het steeds zoeken is. Bijvoorbeeld: ik vind het mooi om 's ochtends te beginnen om als gezin een stukje uit de bijbel te lezen. Momenteel is dit erg lastig want onze oudsten zijn vooral bezig met op tijd de bus halen. Daarom hebben we het op een gegeven moment ingekort tot het lezen van één vers. Ik dacht toen: dat ga ik volhouden, discipline is belangrijk. Maar nu denk ik: bereik ik wel wat ik wil? Of zitten ze alleen maar met hun hoofd bij de bus? Ik heb geleerd om vooral het doel voor ogen te houden en als dat nodig is bepaalde gewoonten los te laten.”

Wat vind je lastig aan opvoeden?

“De zoektocht. Doe ik het goed? Geven we ze genoeg mee? Laten we ze voldoende zien van wie God voor hen wil zijn? Soms heb je een periode waarin je zelf worstelt met geloofsvragen. Ik vind het mooi om te zien dat ze allemaal hun zoektocht hebben. God is met ze aan het werk. Natuurlijk zijn er dingen die voor hen lastig zijn. Laatst kwam een van mijn dochters bij me: ‘Ik weet het soms ook niet zo hoor met het geloof, bestaat God echt?’ Ik probeer ze dan mee te geven: Geloven is vertrouwen, ook als je het allemaal even niet meer weet en ziet.”

Hebben je kinderen weleens kritiek op de kerk?

Willemijn lacht. “Ja, tuurlijk! Pubers vinden het heerlijk om te discussiëren. Ze klagen soms dat de dienst te

lang duurt. Of ze vragen zich af waarom zij wel twee keer naar de kerk moeten terwijl anderen dat niet hoeven. ‘Waarom wij wel?’ vragen ze dan.”

“...Ik promoot het jeugdwerk...”

Hoe reageer je daar dan op?

“Belangrijk is om hun gevoel te bevestigen en te erkennen. Ik heb soms ook geen zin om naar de kerk te gaan. Aan de andere kant is het ook goed om discipline te hebben, net zoals God dat zegt. Het gaat niet allemaal vanzelf, ook bij mij niet.

Wilfred speelt in twee bandjes en daardoor gaan we ook naar verschillende kerken.

Ik vind het ook heel mooi om in een evangelische kerk te zijn. En onze dochter wilde dit jaar naar Opwekking. Dat vind ik mooi. Wij zijn er als gezin naartoe gegaan. Onze oudsten gaan zelf ook al kijken bij andere gemeenten, dan vind ik een mooi iets. Ga maar eens kijken hoe ze het daar doen. Ik denk dat het belangrijk is dat ze gaan onderzoeken wat God van ze vraagt. Ze mogen de weg gaan die God hen wijst. Wellicht maken ze dan een andere kerk-keus, maar dat is hun weg met God.”

Hoe zie je de relatie tussen jeugdwerk en thuis?

“Ik promoot het jeugdwerk. Ik denk dat het goed is dat zo'n plek er is. Onze kinderen gaan met heel veel plezier naar de JV, ze houden erg van de gezelligheid daar. En elkaar ontmoeten is heel bijbels. Hoe vaak gaan ze in de Bijbel niet eten met elkaar? Het is goed

Willemijn de Weerd (39) is getrouwd met Wilfred. Samen hebben ze vier kinderen: Lize (15), Vera (13), Anne (11) en Ella (7).

Willemijn is schrijfster van diverse kinderboeken en auteur van de 'Aan tafel Bijbel'. Momenteel schrijft ze mee aan een kinderbijbel en gezinsdagboek 'De rode draad door de bijbel' en de kinderbijbel van de HSV.

Daarnaast is ze samen met haar man jeugdleider bij de JV +16 in de CGK Putten en geeft ze workshops over geloofsopvoeding: <http://www.geloofinhetgezin.nl/in-de-gemeente/spreker-uitnodigen>.

www.willemijndeweerd.nl

dat mijn kinderen ook andere gelovigen ontmoeten, dat kan hun geloof versterken!"

Wat zou je aan kerkenraden willen meegeven?

"Ik denk dat het heel belangrijk is om vaker met elkaar in te gesprek te gaan over geloofsopvoeding. Bijvoorbeeld door een toerustingsavond te organiseren. Ik merk zelf dat het me altijd weer aan het denken zet. Bepaalde ontwikkelingen gaan sneller dan vroeger. Ik loop tegen vragen aan, die in de tijd van mijn ouders nog niet bestonden. Het is goed om daarom toegerust te worden op het gebied van bijv. sociale media. Onlangs was er op de school van onze kinderen een informatieavond over het puberbrein. Dat is echt fijn, dat geeft energie om verder te gaan. Het is goed om als kerk ouders hierin te stimuleren."

Tenslotte: wat zou je aan andere ouders willen meegeven?

"Soms denk je als ouder 'O help' als het gaat om de (geloofs)opvoeding. Dan vind ik het verhaal van de vijf broden en twee vissen altijd erg bemoedigend: God had dat wonder ook zonder het jongetje kunnen doen. Maar hij wil ons kleine mensen gebruiken in zijn Koninkrijk. In Gods handen worden onze kleine dingen groot. Denk niet: het stelt weinig voor wat ik te bieden heb. God kan er grote dingen mee doen!"

Kasper van Helden

Kasper (1985) is jeugdwerkadviser bij de CGJO

Jenne Minnema

Jenne (1981) is jeugdwerkadviser bij de CGJO

De lucht geeft een prachtig
kleurenspeel weer.

Analiza (4) wijst naar boven en roept:
'Kijk de Here God is aan het kleuren!'

“Hé, lekkere dikzak”

Met die uitroep omhelsde ik als jongen van een jaar of 5 een man in een winkel die ik voor mijn vader aanzag. De rest van mijn gezin die het zagen gebeuren, brulden het uit van het lachen. Ik schaamde me diep.

Kinderen leggen vaker bedoeld of onbedoeld contact met ‘vreemde’ mensen. Als ik met kinderen in de trein zit heb ik vaker een praatje met iemand, als ik alleen reis is groeten al een hele prestatie.

Vaak heb ik alleen contact met ‘ons soort mensen’. Ik blijf binnen de lijntjes. Jonge kinderen kennen die lijntjes nog niet en dat heeft wat ontwapenends. Zou Jezus dat ook hebben bedoeld toen hij ons opriep om te worden als een kind?

Jezus sprak met een Samaritaanse vrouw, liet zich masseren door een prostituee, en at in het huis van een tollenaar.

Maar wanneer heb ik contact met mijn Turkse buren? Of spreek ik met mensen die afhankelijk zijn van de voedselbank? Ik zou hierin graag op Jezus willen lijken. Mijn kinderen willen leren gastvrij te zijn, maar dat vind ik nog niet zo makkelijk.

In september deden we als gemeente mee aan de kerkproeverij. Ieder gemeentelid werd aangespoord om iemand uit te nodigen voor de kerkdienst. Ik vond dit een mooie gelegenheid om te oefenen en het goede voorbeeld aan mijn kinderen te geven. Ik had me voorgenomen iemand uit onze buurt uit te nodigen. Nadat ik samen met mijn zoontje boodschappen had gedaan, trof ik diegene daar, ‘toevallig’ genietend van een gratis bakje koffie uit de Jumbo. ‘Kom je zo even langs? Ik heb wat voor je’, zei ik. Een kwartier later stond hij voor de deur. Met bonkend hart gaf ik hem de uitnodiging. En om die uitnodiging kracht bij te zetten nodigde ik hem uit om te blijven eten. ‘Mag ik dan nog wel even een sigaretje roken?’ Ik dacht: daar ben ik eigenlijk niet echt blij mee, wat voor invloed zou dit op mijn kinderen hebben? Maar ja, ik wilde wel gastvrij zijn, dus ‘was het goed, als je het buiten doet’.

Na zijn rokertje zaten we als gezin aan tafel. Nadat een van onze kinderen had gebeden, werd de sla opgeschept. Hij genoot van het contact met de kinderen. Er werden onderling grapjes gemaakt en het was gezellig. Toen de patat werd opgediend vroeg hij opeens aan een van onze kinderen: “Ben je een varken ofzo?” Ik schrok en snapte eerst niet wat hij bedoelde. “Je likt je bord af, dat hoort toch niet,” vervolgde hij. Weer schaamde ik me een beetje, maar ja, bord aflikken mag bij ons thuis.

Na het toetje namen we afscheid. Ons gezin was een ervaring rijker: onverwacht een ‘vreemde’ aan tafel. Het was voor mij even buiten de lijntjes van het veilige en vertrouwde, maar misschien hebben we wel een engel geherbergd... (Hebreeën 13:2)

Kasper van Helden
Kasper (1985) is jeugdwerkadviseur bij de CGJO

Geloofsopvoeding doe je niet alleen. Ik ervaar Gods nabijheid wanneer ik mijn kinderen iets probeer aan te reiken van wat voor mij zo belangrijk is: Gods grote liefde voor hen en voor mij. Juist als alleenstaand ouder is het mooi om voor te leven hoe de Heere ondersteunt en er altijd voor je is. Ook al sta je er in de ogen van de mensen alleen voor, de Heere staat om ons kleine gezin heen.

Simone van der Lans bezoekt de CGK in Zutphen.

To Read

Jeugdleiders en ouders

Als jeugdleider heb je te maken met de ouders van de jeugd die je activiteit bezoekt. In het handboek voor jeugdleiders is hier een hoofdstuk aan besteed. Hieronder een korte bespreking.

Jeugdwerk is belangrijk

Het eerste punt wat de auteurs maken is dat je als jeugdleider niet moet gaan denken: ik kan wel stoppen met jeugdwerk, dat is toch maar gerommel in de marge ten opzichte van de enorme invloed die ouders op hun kinderen hebben. Jeugdwerk blijft erg belangrijk. De schrijvers van het handboek illustreren dit met een getuigenis van een jongere die zegt: "Ik wil mijn jeugdleider bedanken dat zij mij heeft laten ontdekken dat het ook echt zo is, zoals mijn vader en moeder zeiden."

Houd contact

Als het gaat om het jeugdwerk is het ideaal dat ouders de bondgenoot zijn van de jeugdwerker. De schrijvers wijzen er op dat ouders er vaak voor zorgen dat hun kind de club niet vergeet en hen motiveren om naar de activiteit te gaan. Het is belangrijk dat ouders het belang van het jeugdwerk inzien. Als jeugdleider kun je hieraan een bijdrage leveren door goed contact te onderhouden met de ouders:

- Informeer ouders wat je doet tijdens de activiteit door een paar keer per jaar iets in het kerkblad te schrijven.
- Schrijf bijvoorbeeld aan het begin van het seizoen een brief aan de ouders, met wat de plannen voor het komende seizoen zijn en wat je van de ouders verwacht. Stuur uitnodigingen voor bijv. kamp ook naar ouders.
- Organiseer een avond waarop je de ouders uitnodigt. Je kan dit bijvoorbeeld handig inplannen tijdens het laatste gedeelte van de clubavond. Ouders moeten dan toch al komen om hun kind op te halen.

Als ouders het belang van de club inzien, zullen ze zich ook praktisch inzetten, bijvoorbeeld voor het halen en brengen, een cake bakken, etc.

Helaas is het soms ook lastig om ouders te betrekken bij je jeugdwerk. Maar laat je niet uit het veld slaan. Misschien was de gekozen vorm niet geschikt of het tijdstip ongunstig. Blijf volhouden in het onder de aandacht brengen van het jeugdwerk.

Deel je jeugdwerk

Tenslotte. Deel je zorgen maar ook je vreugde! Wanneer jij je zorgen maakt om een tiener, hebben zijn/haar ouders mogelijk diezelfde zorg. Bel hen eens en deel wat je ziet. Vraag of ze dit herkennen en of zij advies hebben. En leef met de ouders mee! Zorg er wel voor dat je het vertrouwen van de jongeren niet schaadt door zaken die ze aan jou hebben toevertrouwd te delen met de ouders.

Er is nog meer

Naast dit hoofdstuk zijn er nog 22 andere hoofdstukken met zeer praktische handvatten voor het jeugdwerk. Het boek is te bestellen via www.cgjo.nl

Kasper van Helden

Kasper (1985) is jeugdwerkadviseur bij de CGJO

‘Je kunt zoveel van elkaar leren!’

Mirjam Velema en Hannah van den Berg zijn allebei moeder. Mirjam van vier en Hannah van drie jonge kinderen. Het afgelopen jaar organiseerden zij samen met een team een Parenting Course binnen hun gemeente, de CGK Zwolle. Maar hoe is dat nu om te doen zo'n cursus geloofsopvoeding en wat komt er bij kijken als je dat organiseert? Tijdens een ontmoeting in huize Velema, onder het genot van kokoskoek en groene thee delen Mirjam en Hannah hun ervaringen en leermomenten.

Het begon allemaal op een avond in de kerk over jongerenwerk waar Mirjam was. “Op de vraag: ‘Wie zijn het meest belangrijk in de kerk bij de geloofsopvoeding van onze kinderen en jongeren?’ kwamen veel antwoorden. Het antwoord dat niet gegeven werd was: ‘ouders’. Toch zijn zij in de opvoeding het belangrijkste, maar binnen de structuur van een kerk werd daar blijkbaar niet zo snel aan gedacht. Toen dacht ik: wat vreemd eigenlijk dat er in de kerk weinig wordt aangereikt aan ouders die hun kinderen opvoeden. Met het aanwezige groepje zijn we met een cursus gestart” vertelt Mirjam.

Na het bekijken van verschillende cursussen is in Zwolle gekozen voor de Parenting Course van Alpha Nederland. Binnen de gemeente werden al veel ‘courses’ van Alpha georganiseerd, dus dit programma sloot mooi aan bij wat er al was.

Hannah: “Met het team zijn we naar de trainingsdag gegaan. Dat was in de eerste plaats al heel goed: om als team samen een dag met elkaar op te trekken. De teamleden zijn namelijk via verschillende wegen bij de cursus betrokken zijn geraakt.”

Hoe ziet zo'n Parenting Course avond er uit?

Mirjam: “Wij hebben ervoor gekozen om te beginnen met een toetjesbuffet. Dat is natuurlijk ook het idee van Alpha, dat je eerst dat contactmoment hebt met een maaltijd, of zoals bij ons een toetjesbuffet.”

Hannah: “Vervolgens was er een lezing waarna we in groepjes uit elkaar gingen. Wij hebben zelf de groepjes ingedeeld zodat ouders met kinderen in ongeveer dezelfde leeftijd bij elkaar zaten. Aan de hand van stellingen en opdrachten uit het boekje gingen we dan met elkaar in gesprek.”

De Parenting Course van Alpha Nederland is ontworpen voor ouders van kinderen van nul – 10 jaar. In vijf avonden komen de volgende thema's aan bod:

- Basis - Bouwen aan Veiligheid
- Behoeften - Ontdekken van genegenheid
- Grenzen – Ontwikkelen van vrijheid
- Relaties - Leren van sociale vaardigheid
- Ruimte – Groeien naar zelfstandigheid

Wat uit de cursus heeft voor jullie de meeste toegevoegde waarde?

Mirjam: "Voor mij vooral de persoonlijke verhalen van degene die de lezing geeft. Die herkenning werd als heel prettig en zinvol ervaren. En het delen van praktijksituaties en hoe je daar mee omgaat."

Hannah vult aan: "Als iemand van ons een lezing gaf hebben we daar ook zelf wat vragen bijgemaakt als aanvulling op het boekje. En we hebben stellingen op papier gezet die mensen van tafel konden pakken zodat ze daar op konden reageren. Dat werkte heel goed."

Wat zou er nog beter kunnen?

Mirjam: "Het ontmoetingsmoment was wel vrij lang, dat gaan we de volgende keer iets korter maken. Mensen zijn zo druk geweest om op tijd te komen en de kinderen in bed te krijgen en dan zit je ineens een half uur te socializen, alsof je veel te vroeg bent gekomen. Ook de lezing willen we wat korter maken. De gespreksgroepjes werden echt als het meest zinvol ervaren."

Hannah: "Ons team bestaat uit acht mensen. Daarmee hebben we de cursus gegeven voor uiteindelijk drie gespreksgroepen met elk twee gespreksleiders. Gespreksgroepen hadden zo'n acht deelnemers, maar dat was eigenlijk te groot. Mensen die in een groep wat minder makkelijk praten hadden de kans om ondergesneeuwd te raken. Dat gaan we de volgende keer veranderen."

Voor een volgende cursus adviseert het team van Hannah en Mirjam om mee te doen met de gespreksavonden als je kind ouder is dan twee. Dan is het interessant en kun je zelf ook actief inbreng hebben in de gesprekken. Verder hebben ze de vijf avonden uitgebreid met een extra avond die speciaal in het teken staat van geloofsopvoeding. "De parenting course is een algemene opvoedcursus. Wij wilden graag meer aandacht voor geloofsopvoeding" ligt Mirjam toe. "Als je het als missionair instrument wilt gebruiken is dit helemaal perfect, maar wij zaten met allemaal broers en zussen van binnen de kerk bij elkaar."

Hannah: "We hebben wel overwogen om de cursus

breder dan de eigen gemeente te houden, maar omdat we het voor het eerst deden, hebben we het niet te groots gemaakt om te kijken hoe het gaat. We wilden ook iets organiseren voor de ouders binnen onze gemeente, het was juist bedoeld om ouders handvatten te geven over hoe je het geloof in de opvoeding een plek kunt geven.

Overigens hadden van dat stukje geloofsopvoeding sommige ouders wel wat meer verwacht."

Mirjam knikt. "Qua inhoud zijn we enthousiast over de cursus maar we denken wel na over hoe we dát stukje de plek kunnen geven dat we willen dat het heeft."

Een aanrader dus?

Hannah: "Ik vind het sowieso voor mezelf heel waardevol om in gesprek te zijn met anderen over opvoeden en geloofsopvoeding. Ik vind dat dit te weinig gebeurt. Ik heb daar zelf geen drempel in maar heb tijdens de cursus wel gezien dat daar voor sommigen een drempel weggehaald werd. En dat is mooi want je kunt dan zo veel van elkaar leren."

Mirjam: "En met de opdrachten en huiswerkopdrachten van de cursus leer je veel over jezelf als opvoeder, bijvoorbeeld over je opvoedstijl, en krijg je inzicht in waarom je doet wat je doet. Als je de eerdergenoemde aandachtspunten in de gaten houdt is het wat mij betreft zeker een aanrader!"

Meer info over de parenting course vind je op:

<http://www.alphanederland.org/parentingcourse>

Cursussen over geloofsopvoeding: een greep uit het aanbod.

- Parenting (Children) Course - Alpha Nederland
- Family Factory
- Voorleven - HGJB
- De allerbeste wensen - Cursusboek uit de Driestarreeks
- Zijsprong - JOP
- www.geloofinhetgezin.nl

Kasper van Helden

Kasper (1985) is jeugdwerkadviser bij de CGJO

Mirjam Zielman

Mirjam is moeder van 4 en communicatiedeskundige

Appelmoes erbij of een koekje erna?

Het zijn twee gebruiken bij de avondmaaltijd uit verschillende landen, maar sluit het één het ander uit? Of is het belangrijker dan de ander? De manier waarop en hoe we dingen beleven en doorgeven wordt voor een groot gedeelte bepaald vanuit onze opvoeding en de cultuur waarin we opgroeien. Mijn vrouw is opgegroeid als dochter van een predikant van de Hongaars Reformatorische kerk uit Roemenië en ik binnen de CG Bethelkerk van Veenendaal. Twee culturen, verschillende opvoeding, maar toch dezelfde God belijdend. Bij geloofsoepvoeding gaat het om precies dezelfde vraag. Sluit het één het ander uit of moeten we soms meer combineren? Binnen ons gezin geeft dit soms de nodige aanpassingen. Wat voor de één heel gewoon is, is voor de ander niet normaal. De vraag is dan: waarom? Waarom doen we dingen? Uit gewoonte of ter ere van Jezus? Of soms beide...?

Arco van Engelenburg is penningmeester van de CGJO, getrouwd met Timea en vader van Mark, Dániel en Joás.

‘Denk alvast na over het vriendje dat blijft slapen’

Als kerk kun je ook een rol spelen in geloofsopvoeding. In de CGK Hoogeveen worden al jarenlang de zogenaamde GiO (geloven in opvoeden) avonden georganiseerd. Jeugdwerkadviseur Jenne Minnema sprak met Margriet Haar en Bram Halmingh, beide betrokken bij deze avonden.

Waarom is de CGK Hoogeveen met de GiO avonden gestart?

Bram: “Er was behoefte aan het delen van kennis en vragen rondom opvoeden. In het begin is er een complete leerlijn ontwikkeld met onderwerpen passend bij kinderen in de leeftijd van nul tot 18 jaar en kwamen in een cyclus van vier jaar voorbij. Afgezien van de laatste fase (12 t/m 18 jaar), zaten de ouders iedere keer vier jaar in een fase.

Op dit moment komen de onderwerpen minder cyclisch aan bod. In plaats van vier ouderparen die ieder een avond voorbereiden, is er nu voor gekozen om (waar mogelijk) per seizoen twee keer een externe spreker te laten komen om over een (geloofs) opvoedingonderwerp te spreken. Op een volgende bijeenkomst wordt dit verder uitgediept.”

Wat vind je fijn aan de GiO avonden?

Margriet: “Toen we ons vierde kindje kregen wilden we ons weer eens bewust worden waarom we ook dit kindje wilden laten dopen. Om te voorkomen dat het zo’n standaard procedure wordt: kindje wordt geboren, geboortekaartjes versturen en een paar weken later laten dopen; want zo deden we dat met de andere drie ook.

Het heerlijke van de GiO-avonden vind ik nu het stukje herkenning. Je komt er achter, dat je niet alleen tegen bepaalde dingen aanloopt, maar dat er ook in andere gezinnen bepaalde problemen spelen. Zoals bijvoorbeeld: mijn peuter wil niet eten (heel praktisch), mijn puber wil niet meer mee naar de kerk (geloof) etc. Ik heb ondervonden, dat je kunt leren van de ervaringen van andere ouders met bijvoorbeeld oudere kinderen. Ik herinner mij een stel dat zei: “denk nu alvast na over het vriendje dat blijft slapen; laat je niet overrompelen als het zover is”.

Als je alle ouders in Nederland in één keer zou kunnen bereiken, welk onderwerp zou je dan bespreken en waarom?

Margriet: “Ik denk de opmerking die onze laatste

spreekster maakte: vergeet niet dat je kinderen altijd naar jou kijken, dat jij hun grote voorbeeld bent, in alles. Dus hoe gedraag je je in het verkeer met de kids op de achterbank en wat zeg je tegen je partner over die vervelende broeder uit de gemeente...”

Wat voor advies zou je willen geven aan kerken die dit onderwerp ook zouden willen gaan oppakken?

Bram: “Begin ermee. Het brengt ouders samen rondom het Woord van de Here en merk dat gedeelde smart vaak halve smart is. Theorie en praktijk: leven en leren, ze worden op deze manier ontzettend mooi gecombineerd.”

Margriet: “We zijn zo druk. Maar waar kan ik in een christelijke omgeving met andere ouders over mijn kinderen praten? Begin gewoon en zoek een weg die past bij jullie gemeente. Je kunt ook met een klein groepje een ontzettende gezegende avond ervaren!”

Op de website van de CGK Hoogeveen wordt uitgebreid uitgelegd hoe dit project vorm krijgt: <https://www.cgkhoogeveen.nl/jeugd/scharnierenmissie>

Jenne Minnema

Jenne (1981) is jeugdwerkadviseur bij de CGJO

Christelijke Gereformeerde Kerk Hoogeveen
Bouwen aan een gemeenschap in Christus

Margriet Haar-van Veen, getrouwd met Henk, moeder van vier kinderen in de leeftijd van 11 – 19 jaar. In het dagelijks leven is ze meewerkend echtgenoot op het accountants- en belastingadviseurskantoor van haar man. Ze is met haar gezin lid van de CGK Hoogeveen.

Bram Halmingh, getrouwd met Karin en vader van vier zoons. Werkt als docent Nederlands en is jeugdouderling in de CGK Hoogeveen.

Movie Monitor

Organiseer een open gespreksavond over films en series

Een ander soort Movie Monitor deze keer! Ik dacht eerst aan een leuke, animatiefilm met een boodschap voor het hele gezin of aan een film waarin het gaat over een gebroken familie, die door een buitenaardse invasie steeds meer naar elkaar toegroeit. Maar na de Gouden Kalveren (!) uitreiking tijdens het Nederlands Filmfestival in Utrecht, heb ik me bedacht. De film *Brimstone* van Martin Koolhoven won de meeste kalmpjes, maar de vraag is of de film wel goed afloopt (zie bijv. Exodus 32). Het is een behoorlijk gewelddadige film, ik hoorde zelfs dat mensen zijn weggelopen tijdens voorstellingen. Dat wierp bij mij de vraag op: hoe gaan we in het gezin om met film kijken? En hoe kun je dat als jeugdleader doen?

Als jeugdleader is het misschien wel een goed idee om een avond te organiseren voor ouders en jongeren voor een open gesprek rondom het thema film. De jeugd kijkt films: van romcoms tot aan horror. Vaak weten ouders niet eens naar welke film hun dochter gaat samen met vriendinnen. Ik kan me een vader herinneren die tegen zijn dochter zei: 'Meisje, je moet eens goed nadenken over wat je nu kijkt. Het is slecht voor je ziel.' Ik heb het hier niet over een brave Christelijke vader. Hij zag wat een verderf het beeld uitstraalde en hoopte dat het meisje het verschil zou zien tussen wat goed is en kwaad.

Sinds dat we kennis hebben van goed en kwaad (Genesis 3) is er een grote verantwoordelijkheid voor ouders om hun kinderen het goede voor te leven en ook uit te leggen waarom iets goed is in Gods ogen. Ik denk dat dit ook zo geldt voor films. Vanaf de jaren '90 was er een tendens in Hollywood om films te maken voor tieners, die gingen over 'serial killers'. 'I know what you did last summer' en 'Scream' zijn daarvan wel de schoolvoorbeelden. Ik weet nog dat mijn zusje van twaalf niet meer kon slapen, toen ze die laatste bij een vriendinnetje had gezien. Mijn ouders hebben haar ervan geprobeerd te overtuigen dat het nep is en verzonnen. Ze hebben haar geprobeerd een beschermd gevoel te geven. Als ouders hebben we het ervoor over om onze kinderen te beschermen thuis, op school, op de sportvereniging, in de kerk (!) Maar hoe zit dat met het beschermen tegen films en series, die onze jeugd wellicht meer schade berokkenen dan je zal denken?

Tegenwoordig staan er duidelijke icoontjes bij de film waaronder die van 16 jaar en ouder, de zogenaamde kijkwijzer. Maar zou dat werkelijk een goede grens zijn? Over grenzen gesproken: zijn die als het gaat om die films en series al lang niet overschreden? *Brimstone* is geprezen om van alles en nog wat, maar ondertussen blijven de beelden van geweld en verkrachting op het netvlies staan. *Game of Thrones* is de grootste hitserie van het moment, maar de gewelddadigheden en de seks zijn het die het tot een succes maken. Hoe zit het trouwens met romantische films? Ik heb wel eens tijdens een verjaardagsfeestje met allemaal meiden 'The Notebook' gekeken. Al die dames zwijmelden weg bij de scène rondom het vreemdgaan. 'Ah het is zo mooi, ze vinden elkaar toch.' Maar ja, wel door ontrouw heen. Is dat mooi dan?

We kijken (bijna) allemaal films. Zou het daarom niet eens goed zijn om rond de tafel te zitten thuis of in de kerk in een grotere groep om daar het gesprek open te gooien? Om elkaar beter te leren kennen, en samen bewust te worden waar we nu precies naar kijken ...

Ganpat Berrevoets
Ganpat (1982) is jeugdwerker en filmkenner

Kijk op:
www.kijkwijzer.nl
voor meer informatie.

De kijkwijzer informeert, maar stelt dat ouders verantwoordelijk zijn voor wat hun kind wel of niet kijkt. Het nodigt ouders en verzorgers op deze manier indirect uit om er over na te denken en te spreken met elkaar. De kijkwijzer is

dus geen wet, maar het geeft advies. Bioscopen vragen nog wel eens aan bezoekers om zich te legitimeren wanneer deze een R-rated of 16+ film wil zien.

“Opvoeding is een kwestie van liefde, geduld en wijsheid.

De laatste twee groeien waar de eerste heerst.”

(Jan Ligthart)

Theologie studeren? Apeldoorn!

Theologische Universiteit Apeldoorn

Denken om te dienen

- Bijbelgetrouw klimaat
- Gedegen wetenschappelijke scholing
- Aandacht voor de praktijk
- Grondig onderwijs in de talen van de Bijbel
- Diversiteit en dynamiek
- Mogelijkheden voor eigen studieroute
- Kleinschalig en persoonlijk

WWW.TUA.NL

IK WIL JOU VAN HARTE DIENEN!

Themadienst over
gerechtigheid

Spreker: Jenne Minnema
Muziek: Christian Verwoerd

Bel ons of kijk op:
redeenkind.nl/themadienst
Tel: (038) 460 4648

Red & een
KIND

Als domineesdochter was naar de kerk gaan en geloven lange tijd een vanzelfsprekend iets voor mij. Natuurlijk ging ik naar catechisatie en club en waren we bij alle activiteiten van onze kerk - dat hoort toch zo? Toen ik ouder werd heb ik zelf de keuze voor God gemaakt maar daarbij ook gemerkt dat lang niet alles zo vanzelfsprekend is.

Zeker nu onze kinderen er zijn. Hoe geef je het geloof op een natuurlijke manier mee, hoe kun je het beste uitleggen wie God is? Kan ik ze datzelfde vertrouwen meegeven als mijn ouders mij gegeven hebben? Voor Linde van anderhalf zijn het voornamelijk de vaste momenten op een dag: bidden voor het eten en een liedje voor het slapen. Matthias is al vier en je merkt dat hij alles in zich opneemt wat hij hoort en ziet. Juist nu vind ik het zo belangrijk dat hij ook dat vertrouwen krijgt: God hoort erbij en *Is* er ook altijd bij.

Marieke Van Engeland – Groen (1987) is stewardess, getrouwd met Chris en moeder van twee kinderen.

Nieuwe jeugdwerkadviseur! Even voorstellen.

Per 1 december zal ik het leuke team jeugdwerkadviseurs van de CGJO komen versterken. Via deze weg wil ik mij graag aan u voorstellen. Ik ben Emily en ben samen met mijn man woon ik sinds kort in Enschede. Na mijn opleiding SPH heb ik gewerkt binnen het Sociaal Werkveld, daar heb ik ervaring opgedaan in het werken met jongeren met diverse gedragsproblemen. Het afgelopen jaar heb ik de opleiding voor docent opleiding Omgangskunde afgerond en heb ik lesgegeven op het MBO. Het werken met- en voor jongeren heeft mijn passie. Ik zie er naar uit om aan de slag te gaan binnen dit team en om het land in te gaan om kerken te bezoeken en ouders te inspireren.

Wie weet tot ziens!

Emily Teeninga

Gratis training geloofsopvoeding voor alle CGK-kerken!

De generale synode heeft opdracht gegeven om alle 183 CGK-gemeenten te bereiken met het project geloof in het gezin. Deze gemeenten zijn verdeeld onder de beide CGK-jeugdbonden, LCJ en CGJO. Wij mogen dus ruim 90 gemeenten een gratis toerusting aanbieden! Hoe die precies wordt ingevuld stemmen we graag met u af, zodat het goed bij uw gemeente past. Meer weten of alvast een afspraak maken? Mail naar: jeugdbureau@cgjo.nl. We helpen u graag verder!

Pleegouder zijn verrijkt ons leven

PLEEGOUDER WORDEN?

Pleegouders zijn van onschatbare waarde én heel hard nodig want de vraag groeit. Timon is daarom voortdurend op zoek naar pleegouders. Ben je benieuwd naar de mogelijkheden van pleegzorg? Heb je ruimte in je hart en huis? Kom naar een informatieavond bij jou in de buurt!

Meer data en locaties vind je op onze website.

15 januari 2018 | REGIO WOERDEN
17 januari 2018 | REGIO HOOGEVEEN
24 januari 2018 | REGIO ZWOLLE

SGJ Pleegzorg is sinds 2016 onderdeel van Timon.

Info en aanmelden
www.timon.nl/pleegouders

(Op)Voeden in Geloof

'It takes a village to raise a child' is een Engelse uitdrukking die mooi uitbeeldt dat een kind gevormd wordt door veel factoren. Als het om geloven gaat is de kerk zo'n village waar kinderen en jongeren opgroeien. Jeugdwerkadviseur Kasper gaat hierover in gesprek met Fianne de With, masterstudent aan de Theologische Universiteit in Apeldoorn. Voor haar stage deed ze onderzoek naar de behoeften die ouders hebben als het gaat om geloofsofvoeding. Daarnaast studeert Fianne onderwijspedagogiek. Kasper zelf is vader van twee kinderen. Een dialoog tussen twee mensen met hart voor kinderen en geloof.

Geloof

Om te beginnen wil Kasper weten wat de aanleiding voor Fianne's onderzoek is geweest

Fianne vertelt dat in kerkelijke gemeentes vaak wel thema-avonden en cursussen over geloofsofvoeding georganiseerd worden, maar dat niet alle ouders bij die bijeenkomsten kunnen of willen komen. Niet iedereen is bijvoorbeeld een groepsmens. Hoe bereik je nu die mensen die niet op een opvoed-avond komen en hoe weet je wat er bij die gezinnen leeft? Als gemeente wil je iedereen ondersteunen in de geloofsofvoeding. Fianne: "Geloofsofvoeding in het gezin is belangrijk. Daar wordt het fundament gelegd en als gemeente zijn we er om elkaar daarbij te helpen." Om erachter te komen wat ouders nodig hebben is Fianne met hen in gesprek gegaan.

Kasper: "Kun je eens een voorbeeld noemen van hoe we ouders kunnen helpen met de opvoeding, naast het organiseren van een speciale avond met gesprekken?"

Fianne: "Een heel basic voorbeeld is de preek. Iedereen

kan daardoor aangesproken worden, want iedereen is daar bij. Kinderen ook vaak. Het eigen geloof van de ouders is belangrijk. Hoe ouders met geloven omgaan en wat ze belangrijk vinden is bepalend voor wat ze hun kinderen willen meegeven. Je kunt als kerk ouders in hun eigen geloof aansporen en aanvuren. Dat heeft impact op het gezin."

Kasper: "Je moet dus vooral het geloof van de ouders zélf voeden."

Fianne: "En het is belangrijk om het gesprek op gang te brengen over jezelf als ouder. Het is niet het doel om iedereen op cursus te brengen. Het is belangrijk dat er met iedereen in de gemeente een lijntje is zodat elke ouder kan worden opgebouwd."

Kasper: "Kwam dat ook terug in de interviews, dat mensen op verschillende manieren hun geloof voeden?"

Fianne: "Ja, bij de één past een gesprekskring maar een ander houdt meer van één-op-één contact."

In de kerk

Kasper: "En op een huisbezoek?"

Fianne: "Dat is een leuke vraag! Daar heb ik het in de gesprekken niet expliciet over gehad, maar wat wel duidelijk was, is dat het belangrijk is dat mensen het gevoel hebben dat ze altijd bij de predikant en de wijkouderling terecht kunnen voor vragen rondom geloof en opvoeding. En dat het ook een laagdrempelig contact is, het idee dat de dominee zelf ook een vader is en begrijpt wat het is."

Op de vraag van Kasper op wat voor een manier de gemeentes waar Fianne haar onderzoek deed al bezig waren met geloofsopvoeding in de kerk antwoordt ze dat dingen als een gezinsdienst, met daarin voor kinderen bekende liedjes en veel aandacht voor de doelgroep, positief gevonden wordt. Ook het uitdelen van materialen waar je thuis verder mee aan de slag kunt of gewoon het houden van een paasontbijt zijn voorbeelden van activiteiten waardoor gezinnen zich betrokken voelen bij de kerk.

Fianne: "Of gewoon tijd voor je gezin hebben in de context van de kerk".

Kasper: "Niet dat je naar de kerk gaat en de één gaat naar de crèche en de ander naar de kindernevendienst en weer een gaat naar de jeugdclub."

Fianne: "Ja, en wat ook bij de kerkdienst naar voren kwam was dat als bijvoorbeeld een predikant bij het dopen aandacht geeft aan de kinderen en aan hen de doop uitlegt dat de ouders ook helpt. Ouders voelen zich dan gesteund in hun opvoeding."

Kasper: "Hoe helpt dat dan?"

Fianne: "Het helpt dat je het iemand aan je kind hoort uitleggen. Je kunt er als ouder thuis dan ook weer gemakkelijk op terug komen."

Kasper: "Omdat je het samen meemaakt en dan kun je er gemakkelijker over doorkletsen."

Fianne: "Hier gaat het dan over kinderen, maar met tieners kan dat ook. Je hoeft niet heel bijzondere dingen te doen als predikant, maar kinderen moeten er wel iets van snappen en hun ouders ook, want zoals een ouder het zei: 'Als ik het zelf al amper begrijp, hoe kan ik het dan aan mijn kinderen uitleggen?'"

Kasper: "Want een preek is geen college. Maar zou een predikant het in een preek ook heel concreet kunnen hebben over 'hoe bid je met je kind?' Zou je daar voor zijn?"

Fianne: "Wat zou er op tegen zijn?"

Kasper: "Ik zou er ook voor zijn, maar wat zou dan

nog de toegevoegde waarde van bijvoorbeeld een toerustingsavond zijn boven een preek?"

Fianne: "Het mooie van een toerustingsavond is dat je ook ervaringen kunt uitwisselen met elkaar."

Kasper: "Als je de keuze zou moeten maken tussen vier keer per jaar een preek over opvoeding of regelmatig bij een gewone preek een toepassing op het gezin, waar zou je dan voor kiezen?"

Fianne: "Voor dat laatste. Als het over geloofsopvoeding gaat dan heb je als hele gemeente een taak. Ik heb zelf geen kinderen, maar ik ontmoet wel kinderen en tieners in het jeugdwerk. Dan is het ook voor mij relevant, want op deze manier ben ik ook een opvoeder. Bovendien is een kerkdienst niet bedoeld voor een bepaalde groep (bijvoorbeeld ouders), want dan vallen er altijd mensen buiten. Het is een samenkomst van de hele gemeente, waarin je het Woord van God hoort. En dat Woord wordt concreet gemaakt richting je leven, óók richting het gezin en de opvoeding."

Lijntje

Kasper: "Ik zie ook nog wel een uitdaging in het bereiken van de groep randkerkelijken die nauwelijks meer in de kerk komt."

Fianne: "Beeldvorming over deze groep is heel belangrijk. We moeten niet te snel over elkaar oordelen maar juist een lijntje met de gemeente onderhouden. En dat kan juist ook via de kinderen."

Kasper: "Je zegt eigenlijk tegen kerkenraden: 'Vergeet vooral niet in gesprek te gaan met de ouders en te vragen hoe gaat het met de opvoeding.'"

Fianne: "En dan dus niet op een belerende manier, maar écht!"

Kasper van Helden

Kasper (1985) is jeugdwerkdadviseur bij de CGJO

Mirjam Zielman

Mirjam is moeder van 4 en communicatiedeskundige

Wil je verder aan de slag met wat je als gemeente kunt betekenen in de geloofsopvoeding van je kinderen en hun ouders? Het complete verslag van Fianne's onderzoek is te raadplegen via de site van de HGJB. Je kunt er gemakkelijk zoeken op 'onderzoeksrapport geloofsopvoeding'. Veel andere info over geloofsopvoeding is te vinden op: www.gelooftinhetgezin.nl

Alleen maar genieten?

'Gelukkig hoeven wij niet meer op te voeden', hoor ik weleens opa's en oma's zeggen. 'Wij mogen alleen maar van de kleinkinderen genieten'.

Mijn vrouw en ik behoren tot de opa's en oma's die elke week op een vaste dag een aantal kleinkinderen opvangen. En wij zijn de enigen niet. Het aantal opa's en oma's dat hun kleinkinderen na schooltijd opvangen is groter dan menigeen denkt.

En daar is helemaal niets mis mee.

Waarom zou je na je 65ste taken zoals deze niet op je nemen?

Als je ouder wordt, moet je inleveren. Maar je hebt ook tijd om andere dingen te doen. Zaken waar je eerst niet aan toekwam. Zoals deze: het opvangen van kleinkinderen.

Het gemakkelijkst is het, hen naar de televisie te laten kijken, frisdrank naar keuze voor te zetten en chips te laten eten.

Het gemakkelijkst is het de pubers te geloven dat ze ook deze keer geen huiswerk hebben. Maar of dat waar is?

Opvoeden is voor de ouders.
Genieten voor de grootouders?

Mij zie je geen spelletjes doen met de kleinkinderen. Daar heeft mijn vrouw meer aanleg voor. Maar om twee pubers wekelijks op je studeerkamer te hebben en hun huiswerk te overhoren is mij op het lijf geschreven.

Het leuke is, dat zij op hun beurt zorgen dat wij blijven. Ze leren ons als grootouders appen. En als er problemen met de computer zijn, helpen zij ze ons op te lossen.

Opvoeden is voor ons niet voorbij. En helemaal dat voeden niet. Want eten kunnen ze als de beste.

Maar dan eet je natuurlijk wel je bord leeg...

Ds. Arie van der Veer
is EO-presentator en voorganger in de CGK Zwolle.

De eerste keer opa & oma

De beste tips voor grootouders van nu

Opa of oma worden is een bijzondere gebeurtenis. Je krijgt een nieuwe rol in het leven die je op een unieke manier mag invullen. Bert en Willemien Reinds geven voorbeelden van hoe dat kan.

Je krijgt tips voor activiteiten die je samen kunt doen, tips over oppassen en de omgang met je (werkende) kinderen. Of je nu veel of weinig tijd kunt besteden aan je kleinkind als verbinder tussen verleden en toekomst ben jij van grote betekenis!

72 pagina's – € 12,50

365 dagen goed en recht doen Micha scheurkalender 2018

Theanne Boer (redactie)

Een nieuwe scheurkalender, fris en vrolijk om te zien en uitnodigend om te lezen. Alle 365 dagen van 2018 daagt hij uit, prikkelt, verrast, amuseert, bouwt op. Maar soms doet hij ook een beetje pijn. Want gerechtigheid doen kost iets. Of maakt hij je boos, want er is veel ongerechtigheid in de wereld. Een kalender met meditaties, inspirerende citaten, recepten, fiets- en wandelroutes, tips, gedichten en liederen Ga de uitdaging aan!

736 pagina's – € 14,99